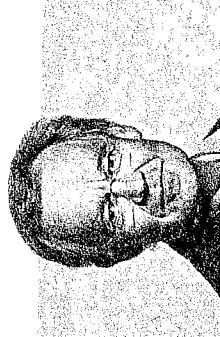

De grote federale bailout

Column 2010-06
Tom Elsouts

se grondwet van drie jaar eerder, waren elkaar in de haren gevlogen over Hamiltons plan voor een grote federale bailout van de deelstaten van de Amerikaanse federatie. Madison voerde tegen dit plan een taaï en succesvol gevecht in de publiciteit en in het Congres; Hamilton dreigde het bijtijd erbij neerte gooien en de nieuwe Amerikaanse republiek in een crisis te storten. Jefferson had het tweetal bijeengebracht om een vergelijk te vinden.

Hamilton, een New Yorker vertrouwd in de financiële wereld, had minutiëus uitgezocht hoe het er met de financiering van de jonge republiek voorstond. In zijn 'Report on the Public Credit' bleek dat de staat vooringen totaal 77 miljoen toenmalige dollars in het kuff stond. Dat was vooral een erfenis van de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog. Een groot deel van die ontstellende schuld (voor een land met een paar miljoen inwoners) lag bij de deelstaten. Als onderdeel van zijn saneringsplan wilde Hamilton dat de een lid van de regering van George Washington. De andere afelaars waren James Madison en Alexander Hamilton, minister van Financiën.

Deze twee oude kompanen, beide auteurs van de Amerikaan-

federatie die schulden op zich nam. Het was dus ook een fiscale machtsgreep van het centrum over de deelstaten, nodig voor een snel herstel van het krediet van de republiek in het buitenland (met name bij de bankiers in Amsterdam).

Madison, 'zuidertling' uit Virginie, koesterde stevige achterdocht tegen de wereld van het geld en tegen haar centraliserende neigingen, en dus tegen dit plan. Hij vond het boven dien onrechtvaardig. Veel van de schuldpapieren, uitgereikt aan soldaten in de vrijheidsoorlog, waren inmiddels ver onder de nominale waarde bij speculanten beland. Het was ook onrechtaardig tegenover de staten, waaronder zijn eigen Virginia, die tijdig

in juni 1790, vermoedelijk zondag de 20ste, hield Thomas Jefferson, een van de grondleggers van de Amerikaanse onafhankelijkheid van 1776 en latere president, een diner à trois bij hem thuis in New York. Jefferson was

een lid van de regering van George Washington. De andere afelaars waren James Madison en Alexander Hamilton, minister van Financiën.

Deze twee oude kompanen,

hun schulden hadden afbetaald. Madison was juist bezig te bekomen van zijn nog heel recente federalistische idealen en bekeerde zich tot de verdediger van de rechten van deelstaten. Kortom, het was een krachtmeting tussen twee ijnsrecht tegenovergestelde opvattingen over de aard en toekomst van de Amerikaanse staat.

In de literatuur is er nog onenigheid hoe belangrijk juist dit etentje bij Jefferson was. Feit is dat tevoren de zaak muurvast zat en dat enkele weken later het Huis van Afgevaardigden twee wetten aannam. De eerste betrof de vestingsplaats van de nieuwe hoofdstad aan de monding van de Potomac; het zou de stad Washington worden. Dit ging ten koste van de kandidatuur van New York en Philadelphia en het was een gekoesterde wens van de 'zuiderlingen'. De residency question' was al jaren een splijtend probleem tussen de staten. Kort daarna ging het Huis akkoord met Hamiltons Assumption Bill. De twee bestuitten

samen zijn de geschiedenis ingegaan als 'Het Grote Compromis van 1790'.

Oud-minister van buitenlandse zaken Joschka Fischer schreef deze week dat de fiscale ruzie tussen Duitsland en Frankrijk de EU bedreigt. In het perspectief van de Amerikaanse geschiedenis kan men minder alarmistisch zijn. Joseph Ellis, aan wiens heerlijke boek *Founding Brothers* ik de bijzonderheden van de hoven verhaalde gebeurtenissen ontleen, legt uit hoe het compromis van 1790 de VS een bepalend kenmerk bezorgde: de scheiding tussen de wereld van de financiën (New York) en die van de politiek (Washington).

Zonder conflict vaak geen goede nieuwe structuur.

.....
Tom Elsouts is hoogleraar Europees constitutioneel recht en zijn geschiedenis aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam.

Hamilton voerde een fiscale machtsgreep van het centrum uit om het krediet van de VS snel te herstellen